Komission tiedonanto – julkaistu neuvoston asetuksen (EY) N:o 1/2003 27 artiklan 4 kohdan nojalla asiassa AT.40153 – Sähkökirjojen jakelusopimuksiin sisältyvät suosituimmuuslausekkeet ja niihin liittyvät seikat

(2017/C 26/02)

1. JOHDANTO

(1) Perustamissopimuksen 81 ja 82 artiklassa vahvistettujen kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta 16 päivänä joulukuuta 2002 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1/2003 ([1]) 9 artiklassa säädetään, että jos komissio aikoo tehdä päätöksen, jossa rikkominen määrätään lopetettavaksi, ja kun asianomaiset yritykset esittävät sitoumuksia, joiden tarkoituksena on poistaa komission ennakkoarvioinnissaan niille esittämät huolenaiheet, komissio voi päätöksellään määrätä kyseisten sitoumusten noudattamisen yrityksiä velvoittavaksi. Päätös voidaan tehdä määräajaksi, ja siinä on todettava, ettei komission jatkotoimille ole enää perusteita.

(2) Asetuksen 27 artiklan 4 kohdan mukaan komissio julkaisee tiiviin yhteenvedon asiaan liittyvistä seikoista ja sitoumusten pääkohdat. Asianomaiset osapuolet voivat esittää huomautuksensa komission asettamassa määräajassa.

2. YHTEENVETO

(3) Komissio esitti 9. joulukuuta 2016 asetuksen (EY) N:o 1/2003 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun ennakkoarvioinnin yrityksen Amazon.com, Inc. ja siihen sidossuhteessa olevien yritysten, muun muassa yritysten Amazon EU S.á.r.l, Amazon Media EU S.á.r.l. ja Amazon Digital Services Inc., jäljempänä yhdessä 'Amazon', väitetyistä rikkomisista, jotka liittyivät sähkökirjojen vähittäisjakeluun kuluttajille Euroopan talousalueella, jäljempänä 'ETA-alue'.

(4) Ennakkoarvioinnin mukaan Amazonilla saattaa olla määräävä asema englannin- ja saksankielisten sähkökirjojen vähittäismyyntiä kuluttajille ETA-alueella koskevilla merkityksellisillä markkinoilla. Komissio esitti ennakkoarvioinnissa huolensa siitä, että Amazon on saattanut käyttää potentiaalisesti määräävää markkina-asemaansa väärin ja rikkoa siten SEUT-sopimuksen 102 artiklaa ja ETA-sopimuksen 54 artiklaa vaatiessaan sähkökirjojen toimittajia ([2]) i) ilmoittamaan Amazonille edullisemmista tai vaihtoehtoisista ehdoista, joita ne tarjoavat muualla, ja/tai ii) tarjoamaan Amazonille ehdot, jotka riippuvat suoraan tai välillisesti jollekin muulle sähkökirjojen vähittäismyyjälle ([3]) tarjotuista ehdoista, jäljempänä yhdessä 'pariteettilausekkeet'. Komission ennakkoarvioinnissa esittämät huolenaiheet keskittyvät seuraaviin pariteettilausekkeisiin:

(5) Lausekkeet, joiden nojalla sähkökirjojen toimittajan on ilmoitettava Amazonille sellaisista tiettyyn liiketoimintamalliin perustuvista sähkökirjojen jakeluehdoista, joiden perustana on sähkökirjojen toimittajan saman liiketoimintamallin mukaisesti toteuttama sähkökirjojen jakelu minkä tahansa muun sähkökirjojen vähittäismyyjän kuin Amazonin kautta, sekä tarjottava Amazonille samanlaisia jakeluehtoja (”liiketoimintamallien pariteetti”).

(6) Lausekkeet, joiden nojalla sähkökirjojen toimittajan on asetettava Amazonin saataville i) tietty sähkökirja tietyllä alueella ja/tai tiettynä päivämääränä ja ajankohtana, jos sähkökirjojen toimittaja jakelee kyseistä sähkökirjaa minkä tahansa muun sähkökirjojen vähittäismyyjän kuin Amazonin kautta (”valintapariteetti”), ja/tai ii) mikä tahansa yhden tai useamman sähkökirjan erityisominaisuus, toiminnallisuus, käyttöä koskeva sääntö, osatekijä tai sisältö, jos sähkökirjojen toimittaja on asettanut kyseisen sähkökirjan erityisominaisuuden, toiminnallisuuden, käyttöä koskevan säännön, osatekijän tai sisällön saataville jonkin muun sähkökirjojen vähittäismyyjän kuin Amazonin kautta (”ominaisuuksien pariteetti”).

([1]) EYVL L 1, 4.1.2003, s. 1. EY:n perustamissopimuksen 81 artiklasta tuli 1. joulukuuta 2009 SEUT-sopimuksen 101 artikla ja 82 artiklasta SEUT-sopimuksen 102 artikla. Kyseisten artiklojen määräykset ovat asiasisällöltään samat. Tässä tiedonannossa viittauksia SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklaan on tarvittaessa pidettävä viittauksina EY:n perustamissopimuksen 81 ja 82 artiklaan.

([2]) 'Sähkökirjojen toimittajalla' tarkoitetaan kaikkia sellaisia yhteisöjä, joilla on tarvittavat oikeudet lisensoida sähkökirjoja sähkökirjojen vähittäismyyjille tai myydä sähkökirjoja suoraan kuluttajille. Sähkökirjojen toimittajiin kuuluvat siis muun muassa sähkökirjojen julkaisijat ja eräät välittäjät (esim. tukkumyyjät ja yhteisostoryhmät).

([3]) 'Sähkökirjojen vähittäismyyjällä' tarkoitetaan tässä asiakirjassa henkilöä tai yhteisöä, joka laillisesti myy (tai pyrkii myymään) sähkökirjoja kuluttajille yhdessä tai useammassa ETA-maassa tai jonka kautta sähkökirjojen toimittaja myy sähkökirjoja edustussopimuksen mukaisesti kuluttajille yhdessä tai useammassa ETA-maassa. Sähkökirjojen toimittaja on samalla sähkökirjojen vähittäismyyjä siinä määrin kuin se myy sähkökirjoja suoraan kuluttajille tai agentin välityksellä edustussopimuksen puitteissa.

(7) Lausekkeet, joiden mukaan i) sähkökirjojen toimittajan on perittävä Amazonilta agentuurihinta, joka riippuu jollakin tavalla sähkökirjojen toimittajan mille tahansa muulle sähkökirjojen vähittäismyyjälle kuin Amazonille asettamasta (tai sähkökirjojen vähittäismyyjän perimästä) agentuurihinnasta tai muiden sähkökirjojen vähittäismyyjien kuin Amazonin kuluttajilta perimistä jälleenmyyntihinnoista ("agentuurihintojen pariteetti"), ja/tai ii) sähkökirjojen toimittajan on tarjottava Amazonille alennettua agentuuri- tai tukkuhintaa tai ilmaista sisältöä, jos se tarjoaa alennettua agentuuri- tai tukkuhintaa tai ilmaista sisältöä jonkin muun sähkökirjojen vähittäismyyjän kuin Amazonin kautta ("alennuspariteetti"), ja/tai iii) sähkökirjojen toimittajan on tarjottava Amazonille hyvitysvarantoa, jota se voi hyödyntää harkintansa mukaansa saadakseen alennusta kaikkien sellaisten sähkökirjojen agentuurihinnoista, joita kyseinen sähkökirjojen toimittaja jakelee Amazonin kautta. Tämä hyvitysvaranto lasketaan sähkökirjojen toimittajan Amazonille tarjoamista sähkökirjoista perimien agentuurihintojen sekä muiden sähkökirjojen vähittäismyyjien kautta tarjolla olevien samojen sähkökirjojen agentuuri- tai jälleenmyyntihintojen erotuksen perusteella. Sähkökirjojen toimittajan saamat tulot sekä Amazonille maksettavat palkkiot lasketaan alennetun agentuurihinnan perusteella ("alennusmääräykset").

(8) Lausekkeet, joiden mukaan sähkökirjojen toimittajan on tarjottava Amazonille tukkuhinta, joka riippuu jollakin tavalla sähkökirjojen toimittajan jollekin muulle sähkökirjojen vähittäismyyjälle kuin Amazonille tarjoamasta tukku-/agentuurihinnasta, tai jälleenmyyntihinta, jota jokin muu sähkökirjojen vähittäismyyjä kuin Amazon perii asiakkailta ("tukkuhintapariteetti").

(9) Lausekkeet, joiden mukaan sähkökirjojen toimittajan on ilmoitettava Amazonille, jos se tarjoaa muille sähkökirjojen vähittäismyyjille kuin Amazonille vaihtoehtoisia liiketoimintamalleja, sähkökirjoja, käytettävissäolopäiviä, erityisominaisuuksia, alennuksia tai alhaisempia tukku- ja agentuurihintoja ("ilmoittamismääräykset").

(10) Ennakkoarvioinnissaan komissio katsoi alustavasti, että liiketoimintamallien pariteetti ja siihen liittyvät ilmoittamismääräykset saattavat i) vähentää sähkökirjojen toimittajien halukkuutta tukea vaihtoehtoisia uusia ja innovatiivisia liiketoimintamalleja ja investoida niihin, ii) vähentää Amazonin kilpailijoiden kykyä ja halukkuutta kehittää ja eriyttää tarjontaansa tällaisten liiketoimintamallien avulla sekä iii) estää sähkökirjojen vähittäismyyjien markkinoille tulon ja/tai toiminnan laajentamisen ja siten heikentää kilpailua sähkökirjojen jakelun tasolla sekä vahvistaa Amazonin jo ennestään potentiaalisesti määräävää markkina-asemaa.

(11) Lisäksi valintapariteetti ja ominaisuuksien pariteetti saattavat i) vähentää sähkökirjojen toimittajien ja vähittäismyyjien halukkuutta kehittää muita kuin ensisijaisesti tekstiä sisältäviä sähkökirjoja sekä ehkäistä sähkökirjojen vähittäismyyjien erilaistumista ja siten potentiaalisesti heikentää kilpailua sähkökirjojen jakelun tasolla sekä ii) heikentää kilpailua sähkökirjojen vähittäismyyjien kesken ja estää vähittäismyyjien markkinoille tulon ja/tai toiminnan laajentamisen rajoittamalla sähkökirjojen vähittäismyyjien mahdollisuuksia eriyttää sähkökirjojen tarjontaa, mikä puolestaan saattaa johtaa hintojen nousuun ja kuluttajien valinnanvaran vähentymiseen.

(12) Agentuurihintapariteetti, alennuspariteetti, alennusmääräykset sekä niihin liittyvät ilmoittamismääräykset (yhdessä Amazonin toiminnan kanssa, jonka tavoitteena on saavuttaa vähittäismyyntihintapariteetti) saattavat i) estää sähkökirjojen vähittäismyyjien markkinoille tulon tai toiminnan laajentamisen ja siten lujittaa Amazonin potentiaalisesti määräävää markkina-asemaa, ii) antaa Amazonille mahdollisuuden vähentää sähkökirjojen vähittäismyyjien välistä kilpailua ja siten saada sähkökirjojen toimittajilta korkeampia palkkioita, mikä saattaa lopulta nostaa sähkökirjojen vähittäismyyntihintoja.

(13) Tukkuhintapariteetti saattaa i) estää sähkökirjojen vähittäismyyjiä tulemasta merkityksellisille markkinoille ja laajentamasta toimintaa markkinoilla tarjoamalla kuluttajille Amazonin hintoja halvempia sähkökirjojen vähittäismyyntihintoja sekä ii) vahvistaa valintapariteetin potentiaalisia vaikutuksia varmistamalla, että Amazonilla on pääsy sähkökirjoihin parhain tukkuehdoin siinä tapauksessa, että sähkökirjojen toimittajat eivät halua tarjoa tiettyä sähkökirjaa Amazonille.

(14) Komission ennakkoarvioinnissa esittämien huolenaiheidenhuolen mukaan kaikissa edellä kuvatuissa pariteettilausekkeissa saattaa olla kyse siitä, että Amazon käyttää väärin määräävää asemaansa merkityksellisillä markkinoilla ETA-alueella. Lisäksi komissio katsoo alustavasti, että hintaa koskevien pariteettilausekkeiden (agentuurihintapariteetti, alennusmääräykset, alennuspariteetti, tukkumyyntihintapariteetti ja agentuuripalkkiopariteetti ([1])), muuta kuin hintaa koskevien pariteettilausekkeiden (liiketoimintamallien pariteetti, valintapariteetti ja ominaisuuksien pariteetti) sekä ilmoittamismääräysten yhdistäminen todennäköisesti lisää yksittäisten pariteettilausekkeiden mahdollisia kilpailunvastaisia vaikutuksia.

([1]) Agentuuripalkkiopariteetti on lauseke, jonka mukaan sähkökirjojen toimittajan on tarjottava Amazonille sellainen agentuuripalkkio, joka riippuu jollakin tavalla sähkökirjojen toimittajan mille tahansa muulle sähkökirjojen vähittäismyyjälle kuin Amazonille edustussopimuksen puitteissa tarjoamasta agentuuripalkkiosta.

3. TARJOTTUJEN SITOUMUSTEN PÄÄSISÄLTÖ

(15) Amazon ei yhdy komission ennakkoarviointiin. Se on kuitenkin esittänyt asetuksen (EY) N:o 1/2003 9 artiklan mukaisesti sitoumuksia, joilla voidaan poistaa komission havaitsemat kilpailuongelmat. Sitoumusten keskeiset kohdat ovat seuraavat:

(a) Amazon ei vaadi, että sen sähkökirjojen toimittajien kanssa tekemissä sähkökirjojen myyntiä kuluttajille ETA-alueella koskevissa sopimuksissa olevia liiketoimintamallien pariteettia, agentuuripalkkiopariteettia, agentuurihintapariteettia, ominaisuuksien pariteettia, alennuspariteettia, valintapariteettia, tukkuhintapariteettia tai ilmoittamismääräystä noudatetaan, eikä millään muullakaan tavalla vetoa kyseisiin lausekkeisiin. Amazon ilmoittaa kullekin näistä sähkökirjojen toimittajista, ettei se enää vaadi tällaisten määräysten noudattamista.

(b) Amazon tarjoaa kaikille sellaisille sähkökirjojen toimittajille, joiden kanssa tehdyssä sähkökirjojen myyntiä kuluttajille ETA-alueella koskevassa voimassa olevassa sopimuksessa on alennusmääräys, mahdollisuutta päättää sopimus mistä tahansa syystä ilmoittamalla asiasta kirjallisesti 120 päivää etukäteen.

(c) Amazon ei sisällytä yhteenkään uuteen minkään sähkökirjojen toimittajan kanssa tehtävään sähkökirjoja koskevaan sopimukseen minkäänlaista hintaan liittyvää pariteettilauseketta, muuta kuin hintaa koskevaa pariteettilauseketta eikä alennusmääräyksiä.

(d) Sitoumusten kesto on viisi vuotta siitä päivästä, jona asetuksen (EY) N:o 1/2003 9 artiklan mukainen komission päätös on annettu virallisesti tiedoksi Amazonille. Amazon nimittää toimitsijamiehen valvomaan sitä, että se noudattaa sitoumuksia.

(16) Sitoumukset julkaistaan kokonaisuudessaan englannin kielellä kilpailun pääosaston verkkosivuilla osoitteessa

http://ec.europa.eu/competition/index_fi.html.

4. HUOMAUTUSPYYNTÖ

(17) Jollei markkinatestin tuloksista muuta johdu, komissio aikoo antaa asetuksen (EY) N:o 1/2003 9 artiklan 1 kohdan mukaisen päätöksen, jossa edellä yhteenvetona ja kilpailun pääosaston verkkosivustolla lyhentämättöminä esitetyt sitoumukset todetaan sitoviksi.

(18) Komissio pyytää asetuksen (EY) N:o 1/2003 27 artiklan 4 kohdan mukaisesti asianomaisia kolmansia osapuolia esittämään huomautuksensa ehdotetuista sitoumuksista. Huomautusten on oltava komissiolla kuukauden kuluessa tämän tiedonannon julkaisupäivästä. Asianomaisia kolmansia osapuolia pyydetään toimittamaan huomautuksistaan myös julkinen toisinto, josta tiedot, jotka ne katsovat liikesalaisuuksiksi, ja muut luottamukselliset tiedot on poistettu ja korvattu vaatimusten mukaisesti yhteenvedolla, joka ei sisällä luottamuksellisia tietoja, tai merkinnällä ”liikesalaisuus” tai ”luottamuksellinen tieto”.

(19) Vastausten ja huomautusten olisi mielellään oltava perusteltuja, ja niissä on esitettävä kaikki olennaiset tosiseikat. Jos havaitsette johonkin ehdotettujen sitoumusten osa-alueeseen liittyvän ongelman, komissio pyytää teitä ehdottamaan mahdollista ratkaisua.

(20) Huomautukset voidaan lähettää komissiolle viitteellä AT.40153 – E-book MFNs and related matters sähköpostitse (COMP-GREFFE-ANTITRUST@ec.europa.eu), faksilla (+32 22950128) tai postitse seuraavaan osoitteeseen:

European Commission
Directorate-General for Competition
Antitrust Registry
1049 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË